

Majk Lučić Milan

RATNI ZLOČINI I ODŠTETE NE ZASTAREVAJU

Da ratni zločini, a time i ratne odštete ne zastarevaju, potvrdio nam je Milan Lučić, istaknuti pravnik za međunarodno pravo, podpredsednik i pravni savetnik firme Viva Product Inc iz Njujorka.

Povod za razgovor o pravima izbeglica sa teritorije bivše Jugoslavije bilo je veliko interesovanje naših čitalaca u vezi sa oglasom da "Viva Product" firma za predstavljanje i zastupanja iz Njujorka, tvrdi da još nije kasno za ostvarivanje prava na imovinu, ratnu odštetu ili druga prava koja imaju izbeglice iz Hrvatske ili Bosne i Hercegovine.

Da li je tačno i na čemu se baziraju zahtevi koje firma "Viva Product" podnosi za vraćanje imovine, stanarskih prava, dobijanje invalidnina ili ratnih odšteta?

-Po normama međunarodnog prava ratni zločini ne zastarevaju pa, analogno tome, ne mogu zastariti ni prava za ostvarivanje ratne odštete ili vraćanje imovine i svih drugih prava. O tome svedoči i Povelja o ljudskim pravima, koja je osnovni garant ljudskih prava na život, slobodu u svim vidovima, imovinu, u stvari pravo na život dostojan čoveka.

Pod pritiskom međunarodnog pravnog poretka sve države nastale na tlu bivše Jugoslavije potpisale su još 2001. godine u Beču sporazum o sukcesiji. U ovom sporazumu rešavaju se mnoga sporna pitanja između novonastalih država, a za naše ljude, izbegle i prognane iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine naročito je značajno da se utvrđuje da su države sukcesori dužne da obezbede sva prava, pa i prava na pokretnu i nepokretnu imovinu koja je bila na teritoriji sukcesora, a sa stanjem na dan 31. 12. 1990. godine.

Da li je ovaj Sporazum stupio na snagu i da li to praktično znači da i sada posle desetak godina od završetka rata oštećeni imaju prava da traže imovinu, odštetu ili stanarska prava koja su im oduzeta?

-Da upravo to. Oni su po međunarodnom pravu i ranije imali pravo na zaštitu, a sada su se i novonastale države obavezale

da će sve to i ispuniti. U međuvremenu za ovih desetak godina stvorili su se i drugi politički, pa i ekonomski preduslovi da se ispravi sve što se može ispraviti.

Sporazum o Sukcesiji proglašen je polovinom prošle godine kada je u Ujedinjenim Nacijama u Njujorku objavljeno da je stupio na snagu, jer ga je negde s proleća prošle godine, kao zadnji, verifikovao, odnosno ratifikovao i Sabor Republike Hrvatske.

Firma "Viva Product" bavi se poslovima predstavljanja i zastupanja od početka 1999. godine. Da li ste se vi tim pitanjima bavili i ranije?

-Da, ja sam se bavio pitnjima prava i položaja nacionalnih manjina i napisao sam nekoliko studija i knjiga na tu temu, na primerima iz Vojvodine, pošto sam iz Novog Sada. Neposredno posle rata u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini, bio sam u sastavu stručnih-ekspertske grupa OSCE, koje su nadgledale formiranje novih vlasti i izbore. Međunarodna zajednica, prvenstveno OSCE ali i Ujedinjene nacije, htele su da imaju direktan uvid u demokratske procese, pa su tako međunarodni posmatrači u mnogim misijama direktno na terenu mogli da vide šta se sve dogodilo tokom rata, šta je sve uništeno. Međunarodna organizacija Crvenog Krsta je još ranije obilazila ratišta i logore i može se reći da zahvaljujući međunarodnoj zajednici ima dosta dokumentacije o stradanjima, uništavanjima i drugim strahotama rata.

U Beogradu se ovim pitanjima najozbiljnije bavi humanitarni fond "Veritas", koji vodi godspodin Savo Štrbac. Mi se trudimo, da, u saradnji sa nekoliko humanitarnih organizacija iz Dijaspore, na sve to ukažemo i odgovarajućim telima Ujedinjenih nacija, a i da pomognemo našim ljudima da ostvare svoja prava.

Veoma značajno je da mi to

radimo odavde iz Amerike, jer naši ljudi koji su ovamo stigli kao izbeglice preko raznih humanitarnih programa, do sada praktično nisu ni imali prilike da traže da im se ostvare prava, da im se vrati imovina, da dobiju penzije koje su zaslužili ili invalidninu zbog ratnih dejstava. Borili su se da nađu smeštaj i posao u novoj sredini, borili su se da prežive.

Da li je vaša firma uspešna u vraćanju imovine koja je ostala u Hrvatskoj ili Bosni i Hercegovini, mogu li se dobiti zaslužena penzija ili ratna ošteta?

-Sada, poslednje dve godine stanje se polako popravlja i mogu reći da u većini slučajeva uspevamo da vratimo imovinu a često i da obezbedimo prava izbeglicima da im se kuće obnove.

Penzije se ostvaruju kod svih koji imaju za to uslove, a to znači najmanje 15 godina radnog staža i 60 odnosno 63 godine starosti.

Malo teže ide sa vraćanjem stanarskih prava, jer u Bosni i Hercegovini tvrde da su rokovi prošli, a u Hrvatskoj se jedno vreme tražilo da svako ko hoće da mu se vrati stan ili da mu se kuća obnovi, potpiše da će boraviti u Hrvatskoj narednih deset godina.

Pa zar se to može tako uslovljavati?

-Naravno da ne može. Jedno od osnovnih ljudskih prava je da svako može da živi gde hoće, ili još bolje da živi tamo gde se oseća sigurnim i zaštićenim, a pravo na imovinu je univerzalno pravo i ne zavisi ni od toga gde ko boravi, niti se za zaštitu prava na imovinu mogu propisivati neki rokovi. Dužnost je svake države da štiti privatno vlasništvo i da omogući njegovo korišćenje i to se ne može ničim uslovljavati.

Najteže ide sa vraćanjem stanarskih prava na takozvane vojne stanove. Mislim da se i to mora i može rešiti, jer u tim stanovima nisu stanovali samo vojnici, već i obični građani, članovi njihovih

porodica. Sem toga u fondove za stambeno zbrinjavanje vojske izdajali su svi narodi i narodnosti, a u vojsci ih je takođe bilo skoro proporcionalno nacionalnom sastavu bivše Jugoslavije.

A šta je sa onim ljudima koji su bili u raznim logorima? Imaju li oni prava na odštetu?

-Naravno. Pravo na slobodu je osnovno ljudsko pravo i svako ko ga krši mora, kad tad, da snosi posledice. Svako ko je bespravno zatvoren ili držan u logoru, bez obzira na to čiji je to logor bio, treba da podnese zahtev za nadoknadu.

Zahtev treba pokrepi dokazima, dokumentima od Crvenog krsta, rešenjem o zatvaranju, lekarskim nalazima o mučenju i zlostavljanju ili drugim dokumentima.

Šta treba da preduzmu naši ljudi koji su sada izbeglice u Americi?

-Treba se ponašati u skladu sa Američkim zakonima i praksom, treba se boriti za svoja prava i svoju imovinu. Samovlašće, teror,

primena sile i ratovi pretaće samo onda, ako oni koji ih prouzrokuju i nanose štetu shvate da će za to morati i da odgovaraju i da štetu plate. Siguran sam da će izbeglice koje su postale u međuvremenu i građani Amerike imati i zaštitu svoje nove domovine u svim zahtevima da im se vrati imovina i ostvare sva prava koja im pripadaju.

Naš savet je, da ne odustaju, neka nam se jave, prva konsultacija i davanje saveta su pod-puno besplatni.

Mogu nam svoju priču poslati i faksom sa dokumentima koja poseduju, jer će to olakšati da bolje sagledamo njihov slučaj.

Naša firma će informaciju o svakom pojedinačnom slučaju proslediti međunarodnim organizacijama i pomoći svima da pred državnim organima sukcesora pokrenu postupak za ostvarivanje svojih prava. O svemu ćemo informisati i Veritas, iako znamo da su oni preuzeti rešavanjem problema izbeglica koje su ostale u Srbiji i Crnoj Gori.

Posebno naglašavam da Evropska Unija traži od Hrvatske, i Bosne i Hercegovine, da reše sva pitanja izbeglih i prognanih lica pre prijema u Uniju, a kad jednom uđu moraće sva prava još više i doslednije da poštuju.

Dakle sada je vreme da tražite da se ostvare sva vaša prava. VIVA će vam u tome pomoći.

Slavica Petrović

VAŽNO OBAVEŠTENJE ZA SVE IZBEGLICE !

VIVA PRODUCT INC.

ŠTITI VAŠE INTERESE

PRE ULASKA U EVROPSKU UNIJU
SVE ZEMLJE NASTALE NA TERITORIJI BIVŠE JUGOSLAVIJE
MORAJU DA VRATE IMOVINU I PRAVA SVIM OŠTEĆENIM LICIMA.

VIVA PRODUCT INC. -NEW YORK - POMAŽE VAM DA VRATITE
SVOJU IMOVINU I STANARSKA PRAVA I DA DOBIJETE PENZIJU
KOJU STE ZARADILI, VIVA PRODUCT POMAŽE VAM DA DOBIJETE
RATNU ODŠTETU ILI ODŠTETU AKO STE BILI U LOGORU.

JAVITE NAM SE NA TELEFON
212 426 1020 - JOŠ NIJE KASNO !
VIVaint@AOL.com

NAŠI STRUČNJACI ZAŠTITIĆE VAŠA PRAVA
PRED ORGANIMA HRVATSKE ILI BOSNE I HERCEGOVINE
I PRED MEĐUNARODNIM SUDOM.
SADA JE PRAVO VREME DA OSTVARITE
SVA SVOJA PRAVA I
VRATITE SVOJU IMOVINU.